MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
Těšnov 17
117 05 Praha 1

prostřednictvím

KRAJSKÝ ÚŘAD STŘEDOČESKÉHO KRAJE
Odbor životního prostředí a zemědělství
Zborovská 11
150 21 Praha 5

K č. j. 046058/2015/KUSK
ke sp. zn. SZ_046058/2015/KUSK/110

V Nelahozevsi dne 14. 7. 2015

Odvolatelé:

1) město Kralupy nad Vltavou
se sídlem Palackého nám. 1, 278 01 Kralupy nad Vltavou
IČ: 00236977
zastoupená: Petrem Holečkem, starostou

2) město Veltrusy
se sídlem Palackého 9, 277 46 Veltrusy
IČ: 00237272
zastoupená: Mgr. Filipem Volákem, starostou

3) obec Hostín u Vojkovic
se sídlem Hostín u Vojkovic, 277 44 Vojkovice
IČ: 00662291
zastoupená: Lubošem Líbalem, starostou

4) obec Chvatěruby
se sídlem Chvatěruby 230, 278 01 Kralupy nad Vlt.
IČ: 00236870
zastoupená: Lindou Kejmarovou, starostkou

5) obec Nelahozeves
se sídlem Školní 3, 277 51 Nelahozeves
IČ: 00237094
zastoupená: Ing. Josefem Kebrlem, starostou

6) obec Nová Ves
se sídlem Nová Ves 154, 277 52 Nová Ves
IČ: 00237132
zastoupená: Martinem Exnerem, starostou

7) obec Vojkovice

se sídlem Vojkovice 137, 277 44 Vojkovice
IČ: 00237299
zastoupená: Janou Koberovou, starostkou

8) obec Zlončice,
se sídlem Zlončice 40, 278 01 Kralupy nad Vltavou,
IČ: 00510572
zastoupená: Jiřím Loučkem, starostou

9) obec Obříství,
se sídlem Obříství 40, 277 42 Obříství,
IČ: 00237141
zastoupená: Jitkou Zimovou, starostkou

10) město Mělník
Městský úřad Mělník se sídlem nám. Míru 1, 276 01 Mělník
IČ: 00237051
zastoupené: MVDr. Ctiradem Mikešem, starostou

11) obec Kly
se sídlem Obec Kly, Záboří 375, Záboří, 27741 Kly
IČ: 00236918
zastoupená: pí Ivetou Fišerovou, starostkou

12) obec Tuhaň
se sídlem Tuhaň 91, 277 41 Tuhaň
IČ: 00662178
zastoupená: pí Marcelou Čechovou

13) obec Dolní Beřkovice
se sídlem Klášterní 110, 277 01 Dolní Beřkovice
IČ: 00236799
zastoupená: p. Miroslavem Hrdým, starostou

Odvolání proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje, Odbor životního prostředí a zemědělství, ze dne 29. 6. 2015, č. j. 046058/2015/KUSK, ke sp. zn. SZ_046058/2015/KUSK/110

Přílohy:
Výkresová příloha zpracovaná VHS PROJEKT- Ing. M. Jakoubek, Ing. H. Píšová 07/2015. SCHÉMA PŘÍČNÉHO ŘEZU HRÁZE VD ORLÍK, DETAIL PPO NA KORUNĚ HRÁZE - grafické znázornění kót a úrovní při překračování maximální projektované hladiny

I.

Preambule

Kontinuálním požadavkem měst a obcí jako odvolatelů při předchozích jednáních se žadatelem byla revize manipulačního řádu vodního díla Orlík tak, aby vznikl jeden dokument, který by byl srozumitelný, obsahoval by veškeré důležité informace pro manipulace na tomto vodním díle a bylo by možné se na něj spolehnout. Stávající manipulační řád tyto atributy podle odvolatelů nesplňuje, jelikož postrádá například vzájemnou provázanost jednotlivých dokumentů sloužících jako podklad pro provoz a manipulaci s vodou na tomto vodním díle.

V manipulačním řádu by měl být uveden i seznam všech ostatních existujících platných dokumentů souvisejících s vodním dílem, které jsou důležité pro provoz díla a pro manipulace na něm. Jedná se například o provozní řád vodního díla, různé dokumenty technicko-bezpečnostního dohledu, které jsou používány k manipulacím na vodním díle Orlík, Komplexní manipulační řád vltavské kaskády, posudek bezpečnosti a další dokumenty. Manipulační řád a jeho výkresové přílohy by měly být navíc v rámci vodoprávního řízení předloženy jako autorizované dokumenty, tedy opatřeny pečetí se státním znakem a s jasnou identifikací odpovědného projektanta.

Veškeré dokumenty by přitom měly být vzájemně provázané a neměly by být ve vzájemném rozporu. Pokud je tedy schvalován nový manipulační řád vodního díla Orlík, měly by se současně změny promítnout i do dalších dokumentů, především do Komplexního manipulačního řádu Vltavské kaskády. Pokud tedy bylo žádáno o schválení nového manipulačního řádu, měl by být současně předložen i upravený Komplexní manipulační řád pro Vltavskou kaskádu. V opačném případě dojde k tomu, že budou oba dokumenty současně obsahovat rozdílné informace.

II.

Krajský úřad Středočeského kraje, Odbor životního prostředí a zemědělství, vydal dne 29. 6. 2015 pod č. j. 046058/2015/KUSK, sp. zn. SZ_046058/2015/KUSK/110, rozhodnutí, jímž schválil „ Manipulační řád vodního díla Orlík na významném vodním toku Vltava v ř. km 144,650 " (dále jen „napadené rozhodnutí"). Napadené rozhodnutí bylo vyvěšeno na úřední desce Středočeského kraje dne **29. 6. 2015.**

Odvolatelé jsou toho názoru, že manipulační řád trpí řadou závažných vad a nedostatků, a z toho důvodu není vydaný v souladu s právními předpisy a technickými normami. Tyto vady mohou s ohledem na zkušenosti z povodní z let 2002 a 2013 závažným způsobem negativně ovlivnit území odvolatelů jako obcí v případě příchodu další obdobně velké povodně. Odvolatelé proto tímto podávají proti napadenému rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě v souladu s ustanovením § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád") odvolání, přičemž napadená rozhodnutí napadají v celém rozsahu, níže odůvodňují, v čem spatřují rozpor napadeného rozhodnutí s právními předpisy a jeho nesprávnost, stejně jako řízení, jež jeho vydání předcházelo.

III.

1. Porušení procesních práv účastníků řízení

Krajský úřad vydal dne 7. 4. 2015 pod č. j. 052026/2015/KUSK, sp. zn. SZ_046058/2015/KUSK/2 oznámení o zahájení vodoprávního řízení a o možnosti uplatnění připomínek ve věci schválení manipulačního řádu pro vodní dílo Orlík. V tomto oznámení krajský úřad vyzval účastníky řízení, aby své námitky či připomínky uplatnili ve lhůtě 30 dnů od vyvěšení oznámení na úřední desce krajského úřadu.

Účastníci řízení podali k výzvě krajského úřadu dne 5. 5. 2015 a 20. 5. 2015 *Námitky proti schválení Manipulačního řádu vodního díla Orlík na významném vodním toku Vltava v ř. km 144,650.* Jednou z námitek, která byla v uvedeném podání obsažena, byla i skutečnost, že účastníkům řízení nebylo umožněno seznámit se se studií *„Prověření strategického řízení Vltavské kaskády – parametry manipulačního řádu"*, zpracovanou ČVUT Praha v prosinci 2014. Ačkoli by tento dokument podle textu manipulačního řádu podkladem pro jeho zpracování, nebyl součástí spisu a účastníci řízení byli krajským úřadem informováni, že tato studie není k dispozici.

Dne **25. 6. 2015** došlo k zveřejnění předmětné studie. Namísto toho, aby dal krajský úřad účastníkům řízení prostor, aby se s obsahem předmětné studie mohli seznámit a vyjádřit se k ní, krajský úřad již dne **29. 6. 2015** v dané věci rozhodl. **Účastníci řízení tedy v rozporu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu neměli možnost vyjádřit se ke všem podkladům rozhodnutí**. Právo vyjádřit se ke všem podkladům rozhodnutí je navíc garantováno i ústavně (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod), a ve správním řízení je lze vysledovat i mezi základními zásadami činnosti správních orgánů (§ 4 odst. 4 správního řádu).

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu z ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu navíc vyplývá **povinnost správního orgánu I. stupně, aby účastníky řízení vhodnou formou vyzval, aby se k podkladům pro rozhodnutí vyjádřili** (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 9 Azs 59/2014 – 45).

Krajský úřad tedy závažně pochybil, pokud účastníky řízení k vyjádření nevyzval, ačkoli již byla studie k dispozici, a to navíc za situace, kdy věděl, že účastníci řízení mají zájem se s tímto dokumentem seznámit, jelikož to namítali i ve svých námitkách ze dne 5. 5. 2015 a 20. 5. 2015.

K námitce neumožnění seznámit se s obsahem uvedené studie krajský úřad ve svém rozhodnutí uvedl, že se tato studie pouze zabývá různými variantami možného objemu retenčního prostoru, proto nebyla podkladem vedeného řízení. Podle odvolatelů však nelze uvedené procesní pochybení bagatelizovat takovým způsobem, jak činí ve svém rozhodnutí krajský úřad. Manipulační řád byl totiž zpracován na základě závěrů studie *Vodohospodářské řešení nádrže Orlík* vydané v únoru 2015, která však vychází právě z dokumentu *„Prověření strategického řízení Vltavské kaskády – parametry manipulačního řádu."* Tato studie se totiž v případě VD Orlík zabývá porovnáním sedmi variant zvětšení retenčního prostoru, přičemž právě otázka zvětšení retenčního prostoru byla v případě zpracování nového manipulačního řádu zcela stěžejní (krajský úřad ve svém rozhodnutí výslovně uvádí, že nejvýznamnější úprava manipulačního řádu spočívá právě v navýšení retenčního prostoru na objem 93,422 mil m^3).

Ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu jednoznačně uvádí, že účastníkům řízení musí být před vydáním rozhodnutí ve věci dána **možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí**. Pokud krajský úřad před vydáním svého rozhodnutí odvolatelům nedal možnost seznámit se s podkladem rozhodnutí a vyjádřit se k němu, zatížil napadené rozhodnutí podstatnou vadou spočívající v porušení procesních práv odvolatelů jako účastníků řízení, které zakládá nezákonnost odvoláním napadeného rozhodnutí. K takové skutečnosti musí odvolací orgán přihlédnout a napadené rozhodnutí z tohoto důvodu zrušit.

2. Nepřezkoumatelnost závěru o objemu retenčního prostoru

Odvolatelé již ve svých námitkách ze dne 5. 5. 2015 a 20. 5. 2015 namítali, že ze znění manipulačního řádu není vůbec zřejmé, proč došlo k navýšení retenčního prostoru vodního díla ze stávajícího objemu 62,072 mil. m^3 na 93,422 mil. m^3, ačkoli odborné posudky (zejména posudek *„Odborný posudek průběhu povodně 06/2013 v Kralupech nad Vltavou s*

návrhem opatření pro snížení negativních účinků příští velké povodně na Vltavě a Zákolanském potoce," VHS PROJEKT, Jakoubek, M., Počík, L., Píšová, H., 09,10/2013), doporučovaly objem retenčního prostoru o velikosti 120,000 mil. m^3.

Zvětšení objemu retenčního prostoru by jistě mohlo kolidovat s ostatními funkcemi vodního díla (provozem vltavské vodní cesty či výrobou elektrické energie). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí (vypořádání námitky č. 1) nicméně vyplývá, že zvětšením retenčního prostoru o na hodnotu 93,422 mil. m^3 dojde pouze k nevýznamnému snížení zabezpečenosti provozu vltavské vodní cesty. Ze studie *„Vodohospodářské řešení nádrže Orlík na vodním toku Vltava (v ř. km 144,650)*" z února 2015, která byla i podle krajského úřadu podkladem pro zpracování manipulačního řádu, vyplývá, že uvedeným zvýšením retenčního prostoru dojde k mírnému ovlivnění výroby elektrické energie a k ovlivnění rekreační funkce nádrže. Zvýšení objemu retenčního prostoru na 93,422 mil. m^3 by tedy mělo na jiné funkce vodního díla pouze nevýznamné vlivy. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí však není zřejmé, jaká velikost retenčního prostoru představuje akceptovatelnou mez pro zabezpečení ostatních funkcí vodního díla, a tedy zda by bylo zvýšení objemu retenčního prostoru na 120,000 mil. m^3, které doporučovaly odborné posudky, v tomto ohledu přípustné.

Zde vyvstává otázka, zda by navýšením retenčního prostoru na vodním dílu Orlík na hodnotu 93,422 mil. m3 (tedy o 31,35 mil. m3) byl splněn požadavek starostů měst a obcí k nalezení nejvyšší možné hodnoty objemu retenčního prostoru na vodním dílu Orlík tak, aby došlo k co nejmenšímu a ještě přijatelnému ovlivnění ostatních funkcí vodního díla. Z dostupných dokumentů a dosavadního vodoprávního řízení není odpověď na tuto otázku zřejmá.

K této námitce se krajský úřad vyjádřil pouze v tom směru, že řízení o schválení manipulačního řádu je řízením o žádosti podle ust. § 44 správního řádu, jedná se tedy o „zcela návrhové" řízení. S ohledem na to se krajský úřad zabýval pouze navýšením objemu retenčního prostoru o hodnotu 31,35 mil. m^3, které žadatel navrhl a odkázal toliko na studii *„Vodohospodářské řešení nádrže Orlík na vodním toku Vltava (v ř. km 144,650)*" z února 2015.

Tento závěr krajského úřadu je podle odvolatelů zcela mylný. Řízení o vydání manipulačního řádu totiž **nelze chápat jako „zcela návrhové" řízení**, v němž by se musel krajský úřad omezit pouze na posuzování navýšení objemu retenčního prostoru o hodnotu 31,35 mil. m^3, které žadatel navrhl. Ačkoli se při schvalování manipulačního řádu jedná o řízení na žádost podle § 44 a násl. správního řádu, nevyplývá z této skutečnosti, že by musel krajský úřad respektovat toliko řešení předložené žadatelem, a že by vůbec nemohl zkoumat, zda je takové řešení vhodné, dostatečné či jinak věcně správné, a že by se nemusel řádně vypořádat s námitkami vznesenými ostatními účastníky řízení a jejich důkaznými návrhy.

Právě naopak, krajský úřad měl jako správní orgán povinnost **v souladu se základními zásadami činnosti** (§ 3 správního řádu) postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky uvedenými v § 2, tedy zejména aby šetřil oprávněné zájmy dotčených osob a aby bylo přijaté řešení v souladu s veřejným zájmem a odpovídalo okolnostem daného případu.

V této souvislosti odvolatelé upozorňují na judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že *„byť samotný manipulační řád nezakládá jakákoli práva a povinnosti dotčených osob, mohou nepochybně být tímto opatřením hmotná práva těchto osob dotčena*" (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2009, č. j. 5 As 82/2008 - 107).

Návrh manipulačního řádu je vodoprávnímu úřadu oprávněn předkládat pouze vlastník vodního díla (v tomto případě Povodí Vltavy, s. p.), avšak zároveň může mít přijatý dokument zásadní dopad na práva třetích osob, v tomto případě odvolatelů jako obcí dotčených potenciálními povodněmi. Právě proto **je nutné, aby měly tyto dotčené**

subjekty možnost vyjádřit se v řízení o schvalování manipulačního řádu k vhodnosti žadatelem navrhovaného řešení, jelikož odvolatelé manipulační řád sami navrhnout nemohou.

Navíc v řízení o schválení manipulačního řádu musí být zachována procesní práva účastníků řízení, zejména musí být řádně vypořádány připomínky osob, jejichž práva mohou být příslušným manipulačním řádem dotčena, a dále **musí rozhodnutí vydané v řízení splňovat z hlediska jeho náležitostí zákonem stanovené požadavky** (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2009, č. j. 5 As 82/2008 - 107). Jedním ze základních požadavků na správní rozhodnutí je jeho odůvodnění, které má v souladu s ust. § 68 odst. 3 správního řádu obsahovat důvody výroku, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Pokud by správní orgán těmto požadavkům nevyhověl, zatížil by své rozhodnutí vadou **nepřezkoumatelnosti**. V odůvodnění je třeba uvést důvody výroku, tedy v řízení na žádost proč bylo určité žádosti vyhověno, navíc musí být zmíněny úvahy, kterými se správní orgán řídil při hodnocení podkladů (jakou jim přikládal váhu z hlediska jejich důvěryhodnosti, proč vycházel právě z určitých podkladů a z jiných nikoli apod.). Nepostačí například **pouhý soupis podkladů**, ale nezbytné je rovněž uvedení toho, **jakým způsobem byly zhodnoceny, jaký jim byl přikládán význam a proč** (srov. Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 327 - 328).

Výše uvedené se plně vztahuje i na specifické řízení o schválení manipulačního řádu vodního díla. V již zmiňovaném rozsudku č. j. 5 As 82/2008 - 107 dospěl NSS k závěru o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí vodoprávního úřadu, jelikož v něm bylo pouze odkázáno na podklad rozhodnutí (v daném případě stanovisko žadatele). NSS v tomto směru vytkl rozhodnutí vodoprávního úřadu, že pouze uvedl, že se přiklání k řešení navrženému žadatelem, *„aniž by však sám odůvodnil, v čem toto řešení spočívá i to, na základě jaké úvahy k tomuto závěru dospěl."* NSS v citovaném rozsudku konstatoval, že *„O schválení manipulačního řádu rozhoduje ve smyslu ust. § 107 písm. v) vodního zákona příslušný vodoprávní úřad ... nikoli vlastník a provozovatel vodního díla, který je povinen návrh předložit... Správní orgán byl tak povinen v odůvodnění uvést konkrétně, které závěry navrhovatele převzal, jakož i úvahu, proč tak učinil,* ***nelze však vlastní úvahu a odůvodnění vlastního rozhodnutí nahradit bez dalšího stanoviskem subjektu, který není nadán kompetencí ve věci rozhodovat****. Správní orgán tak zatížil již své rozhodnutí ve vztahu k stěžovateli vadou spočívající v nesrozumitelnosti a nedostatku odůvodnění. Odkázal-li žalovaný ve svém rozhodnutí na odůvodnění prvostupňového orgánu a přitom konstatoval, že se s ním ztotožňuje, zatížil vadou nepřezkoumatelnosti rovněž i své rozhodnutí."*

V nyní projednávaném případě se v zcela zásadní otázce zvýšení objemu retenčního prostoru krajský úřad omezil toliko na strohé konstatování, že se jedná o návrhové řízení, a že hodnota objemu retenčního prostoru vyplývá z podkladu předloženého žadatelem. V rozporu s výše uvedenými závěry NSS však krajský úřad vůbec neuvedl vlastní úvahy, které ho vedly při hodnocení žadatelem navrhovaného řešení, jak hodnota 93,422 mil. m^3 koresponduje s ostatními funkcemi vodního díla, proč se domnívá, že bude taková hodnota dostatečná, a proč není potřeba stanovit hodnotu vyšší. K argumentaci odvolatelů ohledně hodnoty 120,000 mil. m^3 pouze uvedl, že se jedná o *„odborně nepodloženou úvahu autorů posudku."* Takové „vypořádání" argumentace odvolatelů, jakož i jím navrhovaného důkazu (odborného posudku vyhotoveného dvěma autorizovanými inženýry v oboru vodohospodářské stavby) ve vztahu k požadavku na řádné odůvodnění jistě neobstojí.

Pokud se tedy krajský úřad řádně nezabýval zdůvodněním konkrétní hodnoty objemu retenčního prostoru, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné, a proto nezákonné.

3. Nezahrnutí protipovodňových opatření - mobilních hliníkových hradítek

Odvolatelé považují za naprosto nepřípustnou skutečnost, že v manipulačním řádu není vůbec zmíněna existence protipovodňového opatření – mobilních hliníkových hradítek, která byla na hrázi instalována v průběhu povodně 2013, a rovněž zde nejsou uvedeny pokyny k tomu, kdy a kde se mají hradítka instalovat. Přitom podle odvolatelů má být toto protipovodňové opatření zapracováno do textové části a do výkresových příloh manipulačního řádu, jelikož výstavba hliníkových hradítek má vliv na velikost odtoku z nádrže, a tedy i na úroveň hladiny vody v nádrži. Odvolatelé již ve svých námitkách k návrhu manipulačního řádu namítali, že je nezbytné doplnit zakreslení mobilních protipovodňových opatření i do výkresových příloh manipulačního řádu, s čímž se krajský úřad v napadeném rozhodnutí řádně nevypořádal.

Důsledkem nezapracování hradítek je stav, kdy obsluha vodního díla Orlík podle manipulačního řádu fakticky nebude vědět, jaké kroky má učinit před a při překročení maximální projektované hladiny.

Skutečnost, že o mobilních hliníkových hradítkách tak není v manipulačním řádu jediná zmínka, namítali odvolatelé již ve svých námitkách k návrhu manipulačního řádu, krajský úřad v napadeném rozhodnutí v tomto směru odkazuje na to, že pokyny k jejich instalaci jsou údajně uvedeny v jiném dokumentu – provozním řádu. Odvolatelé jsou nicméně toho názoru, že tyto dva dokumenty nejsou v této otázce vzájemně srozumitelně provázány, proto odkaz krajského úřadu na provozní řád není případný.

Podle odvolatelů navíc vyplývá požadavek na zapracování tohoto protipovodňového opatření přímo do manipulačního řádu rovněž z vyhlášky č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl. Dle ustanovení § 1 písm. a) této vyhlášky se manipulačním řádem rozumí soubor zásad a pokynů mimo jiné ke snižování nepříznivých účinků povodní. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) bod 1, této vyhlášky, platí, že náležitostmi manipulačního řádu vodního díla jsou mimo jiné rovněž **pokyny pro manipulace s vodou při mimořádných událostech a provádění bezpečnostních opatření, zejména se zřetelem na ochranu před povodněmi překračujícími návrhové parametry vodního díla.** Tím je tedy bezesporu myšleno rovněž zahrnutí pokynů pro manipulaci s protipovodňovými opatřeními – mobilními hradítky. Pokud v manipulačním řádu nejsou tyto pokyny k manipulaci uvedeny, nemůže být naplněn ani účel vodního zákona, kterým dle ust. § 1 odst. 1 vodního zákona mimo jiné je chránit povrchové a podzemní vody a vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní.

Také norma TNV 75 2910 *Manipulační řády vodních děl na vodních tocích* ve svém bodě 6.6.16.1 uvádí, že se *„Stanoví zásady a podmínky pro používání různých zařízení na vodním díle, při kterém se ovlivní průtoky ve vodním toku, hospodaření s vodou v nádrži nebo jakost vody, a pro manipulace s vodou související s provozními a jinými potřebami."* Je přitom evidentní, že mobilní hradítka slouží právě k manipulaci s vodou.

Tuto námitku vznesli odvolatelé již ve svých námitkách k návrhu manipulačního řádu, přičemž své tvrzení podpořili i *Odborným posudkem Manipulačního řádu vodního díla Orlík z 02/2015, s návrhem opatření pro snížení negativních účinků příští velké povodně v Dolním Povltaví*, zpracovaným společností VHS PROJEKT, Jakoubek, M., Počík, L., Píšová, H., Exner, M., 04-05/2015.

Krajský úřad nicméně ve svém rozhodnutí o povolení manipulačního řádu uvedl, že vyhláška č. 216/2011 Sb. *„nevyžaduje do manipulačního řádu zapracování jiných zařízení než těch, která slouží k manipulaci s vodou nebo k nakládání s vodami"* a že *„Protipovodňové zábrany – mobilní hliníková hradítka k nakládání s vodami ani k manipulaci s vodou neslouží."*

Odvolatelé se v tomto ohledu neztotožňují se závěrem krajského úřadu, že mobilní hliníková hradítka na koruně hráze nejsou vodním dílem. Podle § 55 odst. 1 písm. d) vodního zákona

jsou vodní díla stavby, které slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem, přičemž k takovým vodním dílům patří i stavby na ochranu před povodněmi. Odvolatelé se v tomto ohledu plně ztotožňují s výše zmiňovaným odborným posudkem VHS PROJEKT a odkazují na v něm popsané hlavní funkce hradítek coby protipovodňového opatření. K těmto funkcím patří především:

a) ochrana některých objektů a otvorů v hrázi proti zaplavení. Hradítka zamezují zaplavení vnitřního prostoru hráze a odstavení hydroelektrárny, což by mělo za následek další nárůst hladiny v nádrži. Jedná se protipovodňovou ochranu a tudíž o vodní dílo podle vodního zákona. Toto vodní dílo při překročení určité úrovně hladiny vzdouvá vodu v nádrži, a tudíž zde dochází k manipulaci s vodou (v rozhodnutí je chybně tvrzeno, že k manipulaci s vodou výstavbou hradítek nedochází).

b) usměrňování odtoku z nádrže tak, aby byl převáděn pouze přes bezpečnostní přeliv a aby nedocházelo k odtoku výtahem pro plavidla a nehrozilo tak poškození v pravém zavázání hráze, jak se stalo v roce 2002. Výstavbou hradítek je bráněno odtoku vody například prostorem lodního výtahu, takže díky nim dochází ke vzdouvání vody v nádrži. Vzdouvání vody je přitom podle vodního zákona jedním ze způsobů nakládání s vodami – srov. §2 vodního zákon: *„Nakládáním s povrchovými nebo podzemními vodami je jejich vzdouvání pomocí vodních děl... a další způsoby, jimiž lze využívat jejich vlastnosti nebo ovlivňovat jejich množství, průtok, výskyt nebo jakost"*

c) vzdouvání vody v nádrži při překročení úrovně hladiny na kótě 354,60 m n. m. V případě opakování podobné povodně, jako byla v roce 2002, by mobilními hradítky a nekapacitním přelivem bylo na VD Orlík vzdouváno několik desítek milionů m^3 vody.

Z výše uvedeného vyplývá, že závěry krajského úřadu o tom, že při používání mobilních hliníkových hradítek nedochází k nakládání s vodami, a že jejich použití nemá vliv na úroveň vody v nádrži či na velikost odtoku vody z nádrže, jsou nepravdivé. Hradítka slouží ke vzdouvání hladiny, tedy k nakládání s vodami podle vodního zákona, proto měli být uvedeny v manipulačním řádu.

Pokud schválený manipulační řád vůbec nezmiňuje existenci a rozmístění mobilních hradítek, nesplňuje požadavky stanovené ustanovením § 1 písm. a) a § 2 odst. 1 písm. e) bod 1, vyhlášky č. 216/2011 Sb., jakož i ust. § 1 odst. 1 vodního zákona, což způsobuje nezákonnost rozhodnutí o jeho schválení.

Jelikož krajský úřad námitkám odvolatelů vzneseným k návrhu manipulačního řádu nevyhověl, přikládají odvolatelé k tomuto odvolání *Výkresovou přílohu* VHSPROJEKT, Ing. Jakoubek, Ing. Píšová – grafické znázornění kót a úrovní při překračování maximální projektované hladiny. Tato výkresová příloha obsahuje grafické znázornění chybějících objektů a kót klíčových hladin při překročení maximální projektované a vodoprávně projednané hladiny na vodním dílu Orlík. Jedná se o kótu koruny mobilních hliníkových hradítek, kótu hladiny dosažené při povodni v roce 2002, a kótu mezní bezpečné hladiny, jejichž zapracování do manipulačního řádu odvolatelé marně vyžadovali.

4. Absence pokynů pro manipulaci s vodou při mimořádných událostech

Dalším nedostatkem manipulačního řádu je skutečnost, že v něm chybí pokyny pro manipulaci s vodou při mimořádných událostech, zejména se zřetelem na ochranu před povodněmi překračujícími návrhové parametry vodního díla a se zřetelem na situace při ohrožení bezpečnosti a stability vodního díla. Pokyny k manipulacím končí při dosažení výšky hladiny v nádrži 353,6 m n. m., což je horní mez ochranného ovladatelného prostoru nádrže,

dále je uvedeno pouze, že je třeba: *„manipulovat tak, aby hladina v nádrži dále nestoupala"*. **V manipulačním řádu však vůbec není uvedeno, jakým způsobem mají manipulace probíhat**. Odvolatelé v této souvislosti upozorňují, že v průběhu povodní v roce 2002 byla maximální projektovaná hladina překročena o 1,5 m. Proto měl být manipulační řád doplněn o pokyny ohledně konkrétních kroků, které mají být za těchto stavů činěny.

Tento požadavek podle odvolatelů vyplývá i z již citovaného ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) bod 1, vyhlášky č. 216/2011 Sb., podle něhož mají být náležitostmi manipulačního řádu vodního díla mimo jiné rovněž pokyny pro manipulace s vodou při mimořádných událostech a provádění bezpečnostních opatření, zejména se zřetelem na **ochranu před povodněmi překračujícími návrhové parametry vodního díla**.

Ačkoli odvolatelé již ve svých námitkách odkázali na nedostatečné zohlednění této otázky v návrhu manipulačního řádu, krajský úřad v napadeném rozhodnutí pouze konstatoval, že *„v případě překročení maximální projektované hladiny, kdy dochází k neovladatelnému stavu, nelze již žádným dalším způsobem vodou manipulovat, vzdouvat ji či zadržovat"* a že je v takovém případě nutné udržovat maximální možný průtok přes všechna výpustná zařízení a dále postupovat tak, jak je právě uvedeno v kapitole E. 1 manipulačního řádu. Tato část manipulačního řádu přitom pouze uvádí, že je v případě překročení maximální projektované hladiny nutno postupovat v souladu s pokyny pracovníků technicko-bezpečnostního dohledu.

Odvolatelé dále konstatují, že v napadeném rozhodnutí ani v manipulačním řádu vůbec nebylo objasněno, podle čeho je možné určit hodnotu průtoků jednotlivými objekty při překročení maximální projektované hladiny. **Možnost určit velikost odtoku z vodního díla pouze do maximální projektované hladiny je v naprostém rozporu se správnými technickými zásadami**. Manipulační řád by měl podle odvolatelů jasně umožnit každému technikovi pochopit a znát hodnotu aktuálního odtoku z nádrže při všech možných stavech (nevyjímaje překračování maximální projektované hladiny), tedy i při stavu, k jakému došlo například při povodni v roce 2002 (v roce 2013 k dosažení tohoto stavu chyběly pouze 2 cm).[1] Jedním z velice důležitých údajů, který je třeba při manipulaci s vodou znát, je i úroveň mezní bezpečné hladiny vodního díla. Tento údaj by jistě měl být uveden v každém manipulačním řádu vodního díla takovéto kategorie.

Navíc odvolatelé zásadně nesouhlasí s názorem krajského úřadu, že *„v případě překročení max. projektované hladiny, kdy dochází k neovladatelnému stavu, nelze již žádným dalším způsobem vodou manipulovat, ji vzdouvat či zadržovat."* Takový závěr je totiž v rozporu s použitím mobilních hliníkových hradítek, která vzdouvají a hradí hladinu vody v nádrži **při překročení maximální projektované hladiny**.

Pokud krajský úřad schválil manipulační řád i přesto, že dostatečně neupravuje pokyny pro manipulaci s vodou při mimořádných událostech, ačkoli je v souladu s ust. § 2 odst. 1 písm. e) bod 1 vyhlášky č. 216/2011 Sb. obsahovat měl, způsobuje takový nedostatek nezákonnost napadeného rozhodnutí.

5. Rozpor s technickými normami

Odvolatelé dále tvrdí, že manipulační řád je v rozporu s technickými normami. Dle TNV 75 2910 *Manipulační řády vodních děl na vodních tocích* by mělo být jedním z podkladů pro vypracování manipulačního řádu vodního díla i **posouzení bezpečnosti vodního díla při povodních** podle TNV 75 2935 *Posuzování bezpečnosti vodních děl při povodních*. Ze schváleného manipulačního řádu, ani z napadeného rozhodnutí, však není zřejmé, že by takové posouzení podkladem pro manipulační řád skutečně bylo. Krajský úřad sice na str. 13

[1] Povodně v České republice v červnu 2013, ČHMÚ, Praha 2014, ISBN: 978-80-87577-41-7

napadeného rozhodnutí odkázal na to, že Povodí Vltavy, s. p., má zpracované Posouzení bezpečnosti vodního díla při povodních z roku 2005, nicméně s ohledem na to, že ke kolaudaci mobilních hliníkových hradítek došlo až v roce 2006, nemůže se jednat o podklad aktuální.

Podle ČSN 75 2935 *Posuzování bezpečnosti vodních děl při povodních* (aktuálnější norma, která vychází z TNV 75 2935) by mělo být vodní dílo kategorie I. posouzeno na požadovanou míru bezpečnosti při průchodu kontrolní povodňové vlny (KPV) s pravděpodobností překročení odpovídající N = 10 000 let. Výsledkem posouzení mají být doporučená nápravná, případně nouzová opatření.

Z posuzovaného manipulačního řádu vodního díla Orlík, které je vodním dílem I. kategorie, není zřejmé, zda bylo toto posouzení provedeno. Podkladem pro takové posouzení mají být například hydrologická data – kontrolní povodňová vlna. Odborně způsobilou právnickou osobou pro vydání tohoto údaje byl dle ČSN 75 2935 Ministerstvem životního prostředí pověřen Český hydrometeorologický ústav. Přílohami manipulačního řádu jsou i hydrologické údaje vydané právě ČHMÚ, v nich jsou však obsaženy pouze údaje o m-denních a N-letých průtocích, přičemž řada N-letých průtoků končí na Q_{100}.

Nadto v manipulačním řádu chybí definování vzájemných vazeb a úloh všech funkčních objektů při převádění velkých vod (průtok spodními výpustmi, hydroelektrárnou a bezpečnostním přelivem). Podle bodu 4.2 TNV 75 2910 *Manipulační řády vodních děl na vodních tocích* je přitom uvedeno, že pro celé vodní dílo, i když má více funkčních celků, se zpracovává jeden MŘ, a to i v případě, že jednotlivé funkční objekty vodního díla mají rozdílného vlastníka. Manipulační řád tak nesplňuje podmínky normy TNV 75 2910, protože měl obsahovat i jasné definování vzájemných vazeb a úloh všech funkčních objektů při manipulacích na vodním díle.

Manipulační řád tak byl vydaný v rozporu s technickými normami, protože z něj nevyplývá, že by jeho podkladem bylo posouzení bezpečnosti vodního díla při povodních, neobsahuje posouzení průchodu kontrolní povodňové vlny s pravděpodobností překročení odpovídající N = 10 000 let, a zároveň neobsahuje vzájemné vazby všech funkčních objektů při převádění velkých vod.

Ačkoli krajský úřad v napadeném rozhodnutí na str. 14 k této argumentaci odvolatelů uvedl, že TNV 75 2910 *„lze chápat jako pomocný a nezávazný podklad"*, na dalších místech sám uvedl, že *„skladba nového manipulačního řádu... je plně v souladu s TNV 752910"* (srov. oznámení o zahájení vodoprávního řízení a o možnosti uplatnění připomínek) a *„manipulační řád je v souladu s TNV 75 910..."* (str. 13 napadeného rozhodnutí). Postoj krajského úřadu ke zmíněným technickým normám, jejich význam a to, jak je při posuzování manipulačního řádu zohlednil, zcela chybí, jelikož krajský úřad podobně jako u otázky stanovení objemu retenčního prostoru neuvedl žádné podrobnější úvahy, což i v tomto ohledu činí jeho rozhodnutí **nepřezkoumatelným**.

Ačkoli si jsou odvolatelé vědomi toho, že technické normy nejsou obecně závazné, měly být v případě manipulačního řádu, který ve své podstatě sám technickou směrnicí pro nakládání s vodami (srov. rozsudek NSS č. j. 5 As 82/2008-107), řádně zohledněny jako podklad rozhodnutí, na nějž odvolatelé coby účastníci řízení odkazovali.

IV.

Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že schválený manipulační řád vodního díla Orlík trpí řadou zásadních vad a nedostatků. Odvolatelé proto navrhují, aby odvolací orgán řízení postupem podle ustanovení § 90 odst. 1 písm. b) správního

řádu napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc k novému projednání krajskému úřadu.

město Kralupy nad Vltavou

město Veltrusy

obec Hostín u Vojkovic

obec Chvatěruby

obec Nelahozeves

obec Nová Ves

obec Vojkovice

obec Zlončice

obec Obříství

město Mělník

obec Kly

obec Tuhaň

obec Dolní Beřkovice

SCHÉMA PŘÍČNÉHO ŘEZU HRÁZE VD ORLÍK
STAV DLE NOVÉHO MANIPULAČNÍHO ŘÁDU

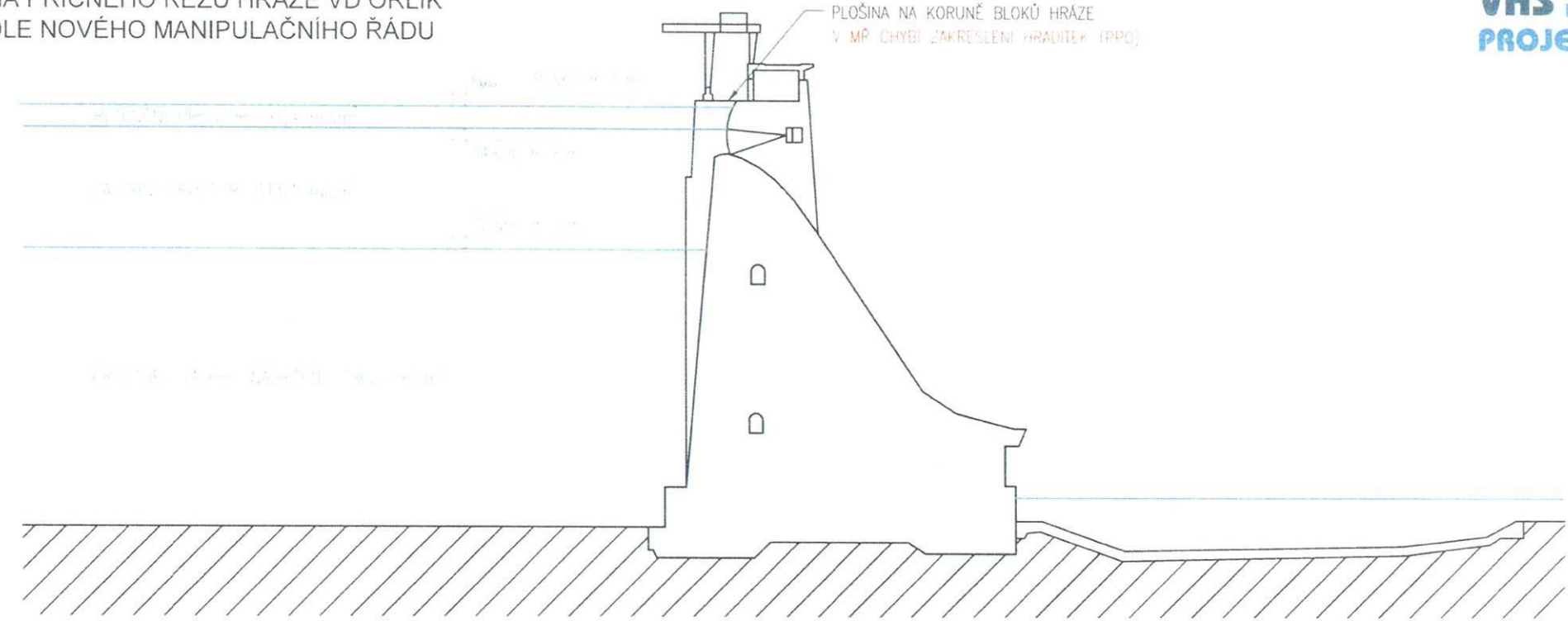

DETAIL PPO NA KORUNĚ HRÁZE

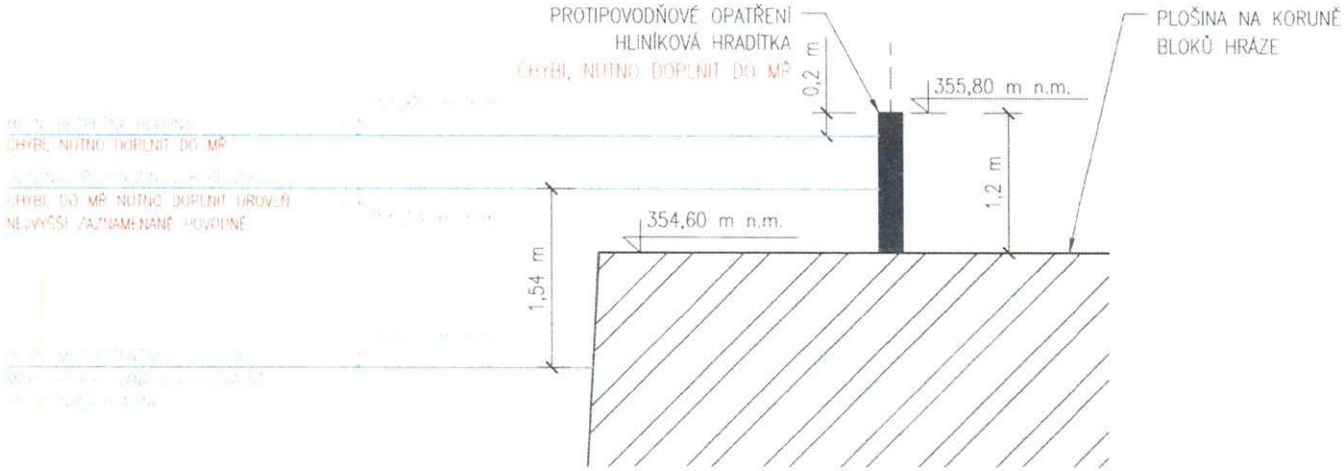

VYPRACOVAL: Ing. Hana Píšová
KONTROLOVAL: Ing. Martin Jakoubek
VHS PROJEKT 07/2015